

Nr 6.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion angående den personlighetsvårdande verksamheten i sociala anstalter och fångvårdsanstalter.

I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 289, av herr *Wiklund* i Stockholm har hemställts, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om en sådan komplettering av direktiven för de sakkunniga för den andliga vården vid sjukhusen, att dessa sakkunnigas utredningsuppdrag kommer att omfatta även den personlighetsvårdande verksamheten vid sociala anstalter och fångvårdsanstalter.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i sedvanlig ordning inhämtat yttranden från socialstyrelsen, fångvårdsstyrelsen, sakkunniga för den andliga vården vid sjukhusen och Svenska kyrkans diakonistyrelse, varjämte utskottet berett Frikyrkliga samarbetskommittén tillfälle att yttra sig över motionen.

Socialstyrelsen framhåller bland annat, att styrelsen tillstyrkt 1946 års alkoholistutrednings förslag dels om särskild utbildning för läkare rörande alkoholism, dels om höjda kompetenskrav för föreståndare och assistenter samt anordnande av särskilda utbildnings- och fortbildningskurser för personal vid alkoholistanstalter. Styrelsen säger sig ha för avsikt att göra vad på densamma ankommer för att förverkliga dessa förslag. Vidare meddelas, att frågan om utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor för närvarande är föremål för utredning inom styrelsen. Något behov av ökat utrymme för det religiösa inslaget i anstalternas verksamhet har knappast gjort sig gällande. Styrelsen kan icke finna det erforderligt, att särskild utredning företages i de frågor, som beröras i motionen.

Fångvårdsstyrelsen säger sig hysa den bestämda uppfattningen, att ordnad kristen själavård — i form av enskilda samtal och gudstjänstliv — bör stå till buds för de å fångvårdsanstalt intagna. Genom den nya verkställighetslagen har behovet av själavård och kristlig påverkan inom anstalterna blivit större. Kravet på en intensifiering av verksamheten är i stigande, bland annat från prästernas egen sida. Önskvärt vore att de anslag, som

stå till förfogande för ideell och religiös verksamhet samt för visning av god film, kunde höjas.

Med den sparsamhet, som numera är anbefalld och ur olika synpunkter är strängt nödvändig, synas nya utredningar icke böra igångsättas utan tvingande skäl. Ett sådant läge föreligger enligt styrelsens mening icke här. Styrelsen kan sålunda icke tillstyrka motionen.

Sakkunniga för den andliga vården vid sjukhusen meddela, att de övervägt frågan om samordnande av andlig vård vid sjukhus med andlig vård vid fångvårdsanstalt men kommit till den uppfattningen, att sådant samordnande är mindre lämpligt. Med hänsyn härtill lärer det knappast vara anledning att låta de sakkunnigas uppdrag, som inom närmaste månader torde bliva slutfört, nu utsträckas till att omfatta jämväl frågan om andlig vård vid fångvårdsanstalter. Vidkommande de sociala anstalterna torde förhållandena vara så olikartade dem på sjukhusen, att det knappast synes motiverat att låta frågan om andlig vård vid dessa anstalter upptagas till behandling i samband med utredningen om dylik vård vid sjukhusen. De sakkunniga avstyrka utsträckning av direktiven för de sakkunniga på sätt föreslagits i motionen.

Svenska kyrkans diakonistyrelse framhåller, att det torde icke vara lämpligt att utan vidare sammanställa den andliga vården vid sjukhusen med den personlighetsvårdande verksamheten vid sociala anstalter och fångvårdsanstalter. Styrelsen hemställer, att motionen icke måtte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Frikyrkliga samarbetskommittén framhåller, att det skulle vara av betydelse att en utredning i enlighet med motionens syfte ägde rum. Emellertid bör icke under några omständigheter ett nytt uppdrag få fördröja framläggandet av det förslag, som snart är att vänta från sakkunniga för den andliga vården vid sjukhusen.

För egen del får *utskottet* anföra.

Frågan om en förbättring av den personlighetsvårdande verksamheten i sociala anstalter och fångvårdsanstalter torde närmast vara en fråga om tillräckliga anslag för verksamheten. Till en del rör det sig också om att vårdens handhavare erhålla den nödiga kompetensen. Såsom socialstyrelsen erinrat i sitt yttrande föreligga vissa förslag i sådan riktning.

Det avgörande skälet för att icke nu tillstyrka motionärens yrkande om sådan komplettering av direktiven för de sakkunniga för den andliga vården vid sjukhusen, att de sakkunnigas utredningsuppdrag kommer att omfatta även den personlighetsvårdande verksamheten vid sociala anstalter och fångvårdsanstalter är att nämnda sakkunniga snart slutfört sitt arbete. Att fördröja slutförandet av detta arbete genom nya direktiv och komplettering i fråga om de sakkunnigas sammansättning synes icke lämpligt.

Med stöd av vad ovan anförts får *utskottet* hemställa,

att förevarande motion, nr 289, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 31 mars 1949.

På utskottets vägnar:

MANNE STÅHL.

Närvarande: Herrar Ståhl och Bark, fru Eriksson i Stockholm, herrar Jansson i Aspeboda och Karlsson i Olovström, fröken Vinge, herr Bengtsson, fru Ewerlöf, herrar Persson i Appuna och Nyberg.
